

10. Прокоф'єва Ж.В. Менеджмент ; під ред. Ж. В. Прокоф'євої. – М.: Знання, 2000. – 288 с.
11. Данько Т.П. Управление маркетингом: учебник / Т.П. Данько. – 2-изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 334 с.
12. Буряк П.Ю. Маркетинг: навч. посібник / П.Ю. Буряк, Б.А. Карпінський, Я.Ю. Карпова. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 320 с.
13. Святненко В.Ю. Промисловий маркетинг: навч. посібник / В.Ю. Святненко. – К.: МАУП, 2001. – 263 с.
14. Aaker D. Marketing research / D. Aaker. – New-York, 1990. – 739 p.
15. Drucker P. Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles. / P.R. Drucker. – New York: Harper and Row, 1985. – 277 p.

Стаття надійшла до редакції 08.06.2017 р.

Фахове рецензування: 02.08.2017 р.

*

УДК 666.791

*Ю.О. ГІРЕНКО, аспірант**

Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»

Аналіз стану модернізації вітчизняних хмелярських підприємств

Постановка проблеми. Ефективно працюючий агропромисловий комплекс є запорукою успішного економічного розвитку держави. Утримання існуючих та освоєння нових ринків збуту для сільськогосподарської продукції передбачає систематичне здійснення інноваційних змін у галузевих підприємствах різного спрямування. У свою чергу, такі зміни спрямовані на підвищення продуктивності праці, що насамкінець збільшує рентабельність виробництва. Зазначене, безперечно є актуальним для підприємств галузі хмелярства. Лише за період із 2005 по 2015 рік, відбулося загальне скорочення площ хмільників – з 665 до 187 га, обсягу валового збору – з 4,7 до 2,2 т, кількості діючих хмелярських підприємств – з 46 до 6 од. Суттєво погіршилась і економічна складова [2].

Наведені вище статистичні дані переконливо доводять про ряд проблем, що існують у вітчизняному хмелярстві. Першочергова з них, на наше переконання, полягає у неспроможності конкурувати на належному рівні з аналогічною продукцією з-за кордо-

ну. Значною мірою, така практика зумовлена незадовільним станом матеріально – технічної бази підприємств у вітчизняному хмелярстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика розвитку хмелярства та його технічного вдосконалення знайшла своє відображення в наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема: В.В.Любченка, Л.Шустіка, Л.Ткаченко, В.Громадської, Ю.І.Савченка [8], Т.С.Муляр [3], А.В.Проценко [5], Т.Ю. Приймачук [7], Р.І.Рудика [6], Г.М. Милости [4] А.Анон [9], D.Sugier [10], L. Kettner [11], Н.Кohlmann [12] та ін. Проте незадовільний стан щодо технічного та технологічного забезпечення виробництва хмелю в Україні потребує здійснення нових досліджень у даному напрямі.

Мета статті – оцінити рівень модернізації українських хмелярських підприємств, взявши за основу певний проміжок часу.

Виклад основних результатів дослідження. Розвиток підприємств галузі хмелярства, як і в цілому підприємств вітчизняного аграрного сектору економіки, – це результат розв'язання комплексу складних завдань, одним із головних, на наш погляд, є активізація модернізації виробничої бази

* Науковий керівник – О.В. Захарчук, доктор економічних наук.

© Ю.О. Гіренко, 2017

аграріїв. За економічним змістом модернізація – це процес оновлення на інноваційній основі виробничих ресурсів, системи управління суб'єктів господарювання, що проявляється у зростанні до оптимального рівня концентрації авансованого капіталу, забезпечуючи випереджальне підвищення ефективності використання останнього, а отже, й посилення конкурентоспроможності аграрної продукції. У хмелярстві, де виробництво продукції характеризується високим ступенем капітало– та трудомісткості, конкурентоспроможність забезпечувати значно складніше, ніж в інших галузях. Тому, будь–які спроби активізувати модернізацію у даній галузі є особливо актуальним питанням як серед науковців, так і практиків.

Зокрема, кількісний вимір модернізації хмелярських підприємств пропонуємо оцінювати використанням двох систем показників. Перша – має враховувати показники концентрації застосовуваних ресурсів на 1 га площі насаджень хмелю, зокрема: вартість основних засобів; вартість матеріальних ресурсів (оборотних засобів сфери виробництва); величина людського капіталу, визначена як авансований фонд оплати праці; узагальнюючий показник – величина авансованого капіталу.

Друга – формується на основі показників ефективності застосовуваних ресурсів: віддача основних засобів, матеріальних ресурсів, людського капіталу й узагальнюючий показник – віддача авансованого капіталу. Як ефект використано чистий дохід (виручку) від реалізації хмелепродукції, а не валову продукцію у постійних цінах, як це пропонує наукова література. Саме така практика, на нашу думку, дає можливість виключити вплив інфляції, дія якої спостерігається протягом досліджуваного періоду (2005 – 2015 роки).

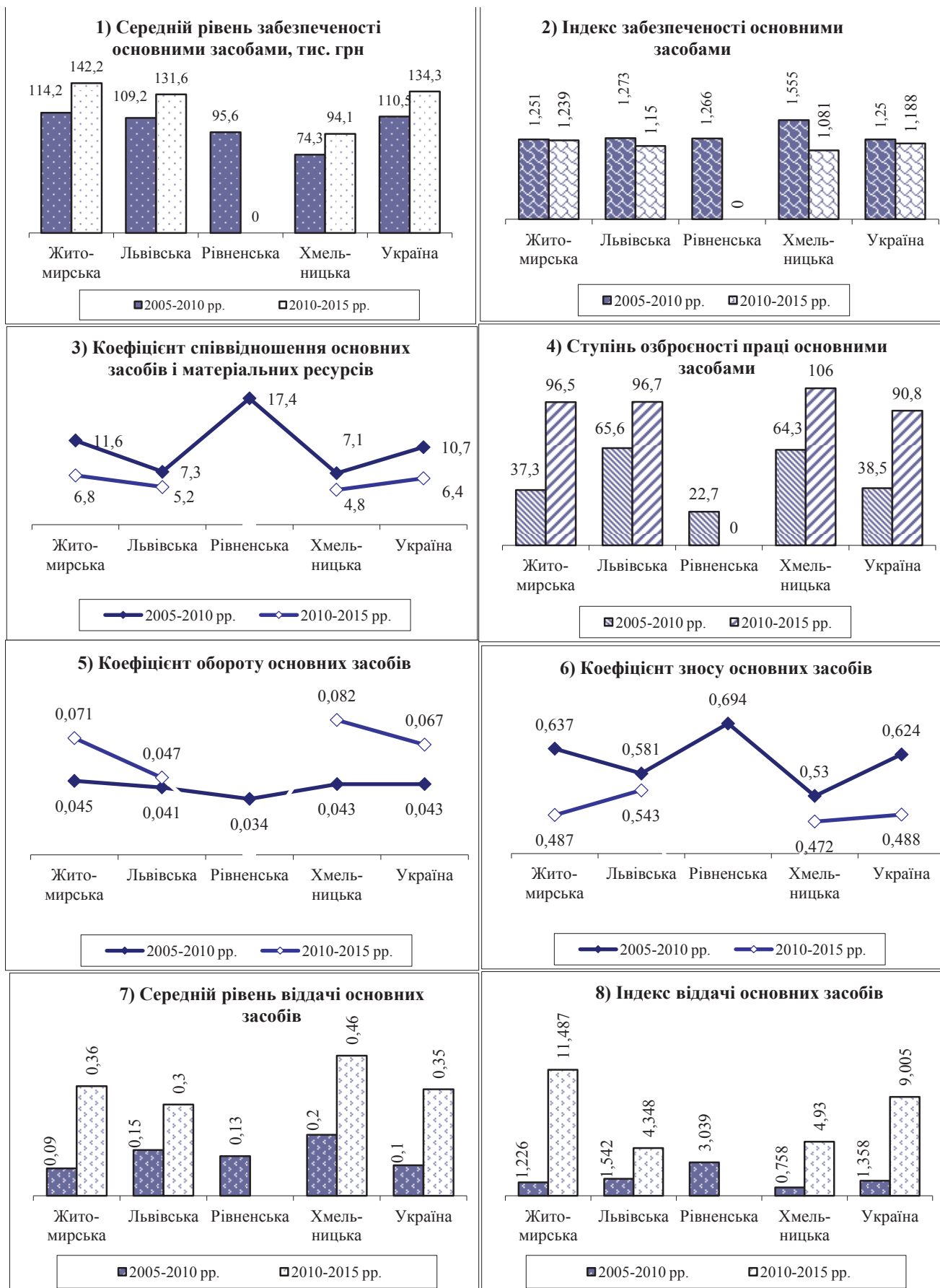
За результатами співвідношення темпів росту (індексів) показників ефективності та показників концентрації застосовуваних ре-

сурсів пропонуємо визначати ступінь модернізації підприємств галузі хмелярства. Враховуючи при цьому, що зміна обсягу авансованих у виробництво ресурсів може мати як позитивний, так і негативний вектор, залежно від фактичного абсолютного значення результативного показника відносно оптимального рівня в конкретних умовах господарювання. Ефективність використання даних ресурсів повинна характеризуватися лише позитивною тенденцією зміни й темпи її зростання мають бути вищими за темпи зростання концентрації. Тобто, значення коефіцієнта модернізації має бути вищим від 1 або 100 %. В іншому випадку, коли коефіцієнт співвідношення темпів росту ефективності та концентрації застосовуваних ресурсів менший від 1 (чи 100 %), вважаємо, що модернізація не проводилася, а здійснювалося лише нарощування, або оптимізація виробничої бази хмелярів, результатом чого стало деяке підвищення ефективності використання їхніх виробничих ресурсів.

Розрахунки проводили по видах виробничих ресурсів, що зробило можливим поглиблене вивчення причин, які зумовили загальний по підприємству ступінь модернізації. Досліджуваний часовий проміжок (2005 – 2015 рр.) поділили на два рівних періоди тривалістю по 5 років кожний виходячи з того, що ефект від модернізації виробничих ресурсів може не проявитися повною мірою протягом 1–2 років з моменту її здійснення.

З наведених на рисунку розрахунків можна побачити, що в цілому модернізація основних засобів у хмелярських підприємствах протягом досліджуваного періоду має місце. Табличні розрахунки це підтверджують.

Наведені в таблиці базові розрахунки показують, що в цілому по Україні коефіцієнт модернізації даних активів за 2010 – 2015 роки становить 7,58 і збільшився проти значення за 2005 – 2010 роки на 6,49.

Динаміка ступеня забезпеченості та використання основних засобів

Джерело: Побудовано за даними Державної служби статистики України.

Показники результатів модернізації хмелярських підприємств України

Період	Області				У цілому по Україні
	Житомирська	Львівська	Рівненська	Хмельницька	
Коефіцієнт модернізації основних засобів					
2005 – 2010 рр.	0,98	1,21	2,4	0,49	1,09
2010 – 2015 рр.	9,27	3,78	–	4,56	7,58
Зміна показника, +/-	8,29	2,57	–	4,07	6,49
Коефіцієнт модернізації матеріальних ресурсів					
2005 – 2010 рр.	0,11	0,1	1,25	0,06	0,12
2010 – 2015 рр.	2,85	2,64	–	2,44	2,67
Зміна показника, +/-	2,74	2,53	–	2,39	2,55
Коефіцієнт модернізації людського капіталу					
2005 – 2010 рр.	0,1	0,39	2,82	0,02	0,13
2010 – 2015 рр.	13,92	5,9	–	5,35	9,5
Зміна показника, +/-	13,82	5,51	–	5,33	9,37
Коефіцієнт модернізації підприємств					
2005 – 2010 рр.	0,77	0,93	2,34	0,33	0,85
2010 – 2015 рр.	8,11	3,63	–	4,2	6,64
Зміна показника, +/-	7,34	2,7	–	3,87	5,8

Джерело: Розраховано за даними Державної служби статистики України.

Гірша ситуація з модернізацією матеріальних ресурсів (оборотних засобів сфери виробництва). Результати оцінювання стану їх оновлення показують, що протягом 2010 – 2015 років середній рівень забезпеченості матеріальними ресурсами хмелярів становив 24,5 тис. грн з розрахунку на 1 га площі насаджень хмелю й порівняно з попереднім періодом (2005 – 2010 рр.) підвищився на 14,2 тис. грн, або у 2,4 раза.

При цьому індекс забезпеченості матеріальними ресурсами характеризується тенденцією до зниження. В цілому по Україні за 2005 – 2010 роки даний показник становив 3,767, а за 2010 – 2015 роки – 2,000, тобто зменшився на 1,767, або майже у два рази.

Відповідна тенденція зміни індексу забезпеченості матеріальними ресурсами підприємств галузі хмелярства є наслідком, з одного боку, досить суттєвого зростання цін на матеріальні ресурси протягом 2010 – 2015 років, з іншого – недостатнього фінансового забезпечення хмелярів. Таким чином, збільшення величини матеріальних ресурсів виробників хмелю має не реальний, а переважно номінальний характер.

Відносно основних засобів величина матеріальних ресурсів у підприємствах галузі хмелярства також збільшилася. У 2010–2015 роках коефіцієнт співвідношення матеріальних ресурсів та основних засобів у цілому по Україні становив 0,156, або 15,6 % і проти значення 2005–2010 років зріс на

0,062, або на 6,2 пункта. Це показує поліпшення (хоча й переважно номінальне) матеріального забезпечення. Однак позитивним явищем є прискорення обороту матеріальних ресурсів хмелярів. Для кількісного виміру останнього застосовано коефіцієнт обороту матеріальних ресурсів, що визначається діленням матеріальних витрат (за мінусом амортизації) на середньорічну вартість матеріальних ресурсів. У 2010 – 2015 роки у цілому по Україні даний показник становив 1,031 та проти попереднього періоду (2005 – 2010 рр.) зріс на 0,033.

Завдяки цьому, виробники хмелю одержали можливість вивільнити частину авансованих матеріальних ресурсів і, таким чином, знизити собівартість виробництва продукції. Сума вивільнення (додаткової потреби) матеріальних ресурсів через зміну коефіцієнта їх оборотності у підприємствах галузі хмелярства визначена за формулою:

$$B(D) = \frac{\overline{MP}}{365} \cdot \left(\frac{365}{K_{061}} - \frac{365}{K_{060}} \right),$$

де $B(D)$ – сума вивільнення (додаткової потреби) матеріальних ресурсів, тис. грн. За від'ємного значення показника відбувається вивільнення з обороту матеріальних ресурсів, а за додатного – потреба в них збільшується;

\overline{MP} – середня за досліджуваний період величина матеріальних ресурсів, тис. грн;

$K_{об0}$, $K_{об1}$ – коефіцієнт оборотності матеріальних ресурсів відповідно у першому й останньому році періоду [1].

У цілому по Україні за 2010–2015 роки можлива сума вивільнення матеріальних ресурсів становить 1,9 млн грн, коли за 2005–2010 роки, для забезпечення безперервного виробничого процесу хмелярам необхідно було додатково закупити матеріальних ресурсів на суму 1,6 млн грн. Тобто, загальна сума економії матеріальних ресурсів становить 3,5 млн грн.

Отже, процес оновлення матеріальних ресурсів протягом останніх п'яти років зумовив підвищення економічної ефективності їх використання у підприємствах галузі хмелярства. У цілому по Україні у 2010 – 2015 роках середній рівень віддачі матеріальних ресурсів становив 2,28 грн і на 1,16 грн, або у два рази, перевищує значення 2005 – 2010 років.

Індекс віддачі матеріальних ресурсів за 2010 – 2015 роки становив 5,349, а за 2005 – 2010 – 0,451, тобто збільшився на 4,899. Щоб кількісно виміряти вплив основних чинників на рівень віддачі матеріальних ресурсів у підприємствах галузі хмелярства застосовано прийом детермінованого факторного аналізу – індексний спосіб. Розрахунки проведено за факторною моделлю:

$$V_{MP} = ЧД \div (O_{MB} \cdot T),$$

де V_{MP} – рівень віддачі матеріальних ресурсів, грн;

ЧД – чистий дохід (виручка) від реалізації хмелю, тис. грн;

O_{MB} – одnodенна величина матеріальних витрат, що визначається діленням їх суми на 365 днів, тис. грн;

T – тривалість одного обороту матеріальних ресурсів, що обчислюється діленням 365 днів на коефіцієнт оборотності даних активів.

За результатами проведених розрахунків встановлено, що за рахунок зміни чистого доходу (виручки) від реалізації хмелю рівень віддачі матеріальних ресурсів зріс: за 2005 – 2010 роки – на 1,40 грн, за 2010 – 2015 – на 1,77 грн. Індекс віддачі матеріальних ресурсів при цьому дорівнює 1,71 та 2,987. Зміна одnodенної величини матеріальних витрат вплинула на віддачу матеріа-

льних ресурсів: за 2005 – 2010 роки результативний показник знизився на 2,24 грн, а за 2010 – 2015 – зріс на 1,1 грн. Індекс віддачі матеріальних ресурсів при цьому становить: відповідно 0,339 і 1,415.

Аналогічно на віддачу матеріальних ресурсів впливає також зміна тривалості одного обороту даних активів: за 2005 – 2010 роки результативний показник знизився на 0,25 грн, а за 2010 – 2015 – підвищився на 1,0 грн. Індекс віддачі матеріальних ресурсів становив – відповідно 0,778 та 1,266.

Отже, рівень економічної ефективності використання матеріальних ресурсів у підприємствах галузі хмелярства значною мірою залежить від оновлення на інноваційній основі даного виду ресурсів (запровадження нових високопродуктивних сортів хмелю, результативніших видів добрив, засобів захисту рослин тощо). Вважаємо, що лише заміна традиційно застосовуваних при вирощуванні хмелю матеріальних ресурсів на сучасні аналоги, які використовуються провідними підприємствами як в Україні, так і за її межами, забезпечить відповідне підвищення ефективності виробництва хмелепродукції та конкурентоспроможності галузі на світовому ринку. Таким чином, модернізація матеріальних ресурсів у підприємствах галузі хмелярства протягом 2005–2010 років не здійснювалася, оскільки коефіцієнт співвідношення темпів росту ефективності й концентрації даних ресурсів менший від 1 та становить лише 0,12 (див. табл.).

Протягом зазначеного періоду хмеляри нарощували величину матеріальних ресурсів із розрахунку на 1 га площі насаджень культури, але не приділяли належної уваги їх якісним параметрам, унаслідок чого оборотність останніх залишалася низькою, потреба в даних ресурсах із кожним їх оборотом зростала, а ефективність знижувалася.

Змінилася ситуація протягом 2010 – 2015 років, коли товаровиробники галузі хмелярства активізували процес оновлення на інноваційній основі матеріальних ресурсів. Ефективність використання даних ресурсів суттєво зросла, що зумовило відповідне значення коефіцієнта співвідношення темпів росту ефективності й концентрації матеріа-

льних ресурсів. У цілому по Україні коефіцієнт співвідношення становить 2,67.

Щодо модернізації персоналу підприємств галузі хмелярства, то оскільки об'єктами даного процесу є не працівники, а їхні знання, навички та здібності, які використовуються у процесі виробництва продукції, проводили дослідження людського капіталу, а не персоналу. Кількісний його вимір здійснювали за показником авансований фонд оплати праці, що визначається діленням фактичного фонду оплати праці персоналу на коефіцієнт оборотності оборотних засобів. Так, за результатами оцінювання стану оновлення людського капіталу в підприємствах галузі хмелярства встановлено, що протягом 2010–2015 років його величина з розрахунку на 1 га площі насаджень хмелю в середньому становила 10,0 тис. грн і порівняно з попереднім періодом (2005–2010 рр.) підвищилася на 3,7 тис. грн, або на 58,3 %.

Проте індекс забезпеченості людським капіталом має протилежну тенденцію зміни. В цілому по Україні за 2005–2010 роки він становив 3,598, а за 2010–2015 – 1,061, тобто зменшився на 2,537, або у 3,4 раза.

Зниження індексу забезпеченості людським капіталом підприємств галузі хмелярства зумовлено скороченням чисельності їхнього персоналу протягом 2010–2015 років через відповідний рівень фінансового забезпечення хмелевиробників. Але при цьому коефіцієнт співвідношення людського капіталу й основних засобів у 2010–2015 роках дорівнював 0,078 і проти 2005–2010 років зріс на 0,021.

Економічна ефективність використання людського капіталу в підприємствах галузі хмелярства протягом досліджуваного періоду зросла, особливо за 2010 – 2015 роки. В цілому по Україні середній рівень віддачі людського капіталу становив 4,53 грн та на 2,7 грн, або у 2,5 раза перевищує значення у 2005 – 2010 роках.

Індекс віддачі людського капіталу за 2010 – 2015 роки становив 10,082, а за 2005 – 2010 – 0,472, тобто збільшився на 9,61.

Щоб кількісно виміряти вплив основних чинників на рівень віддачі людського капіталу в підприємствах галузі хмелярства,

проведено детермінований факторний аналіз результативного показника. Застосовано факторну модель:

$$V_{\text{ЛК}} = \text{ЧД}_{1\text{га}} \div Z_{\text{ЛК}},$$

де $V_{\text{ЛК}}$ – рівень віддачі людського капіталу, грн;

$\text{ЧД}_{1\text{га}}$ – чистий дохід (виручка) від реалізації хмелю з розрахунку на 1 га площі його насаджень, тис. грн;

$Z_{\text{ЛК}}$ – рівень забезпеченості людським капіталом з розрахунку на 1 га площі насаджень хмелю, тис. грн.

За результатами аналізу встановлено, що за рахунок зміни забезпеченості людським капіталом віддача останнього хоча й знизилася, проте має позитивну тенденцію зміни: за 2005 – 2010 роки зменшення віддачі становило 2,25 грн, а за 2010 – 2015 – лише 0,09 грн. Індекс віддачі людського капіталу становив – відповідно 0,278 і 0,942. Зміна чистого доходу (виручки) від реалізації хмелю вплинула на результативний показник: за 2005 – 2010 роки він збільшився на 0,6 грн., а за 2010 – 2015 – на 13,46 грн. Індекс віддачі людського капіталу становив – відповідно 1,697 та 10,701. З наведеного випливає, що рівень економічної ефективності використання людського капіталу в підприємствах галузі хмелярства значною мірою залежить від оновлення на інноваційній основі даного ресурсу. Оскільки протягом 2010 – 2015 років зазначений процес мав місце, ефективність людського капіталу суттєво зросла, в результаті чого коефіцієнт його модернізації в хмелярських підприємствах України становив 9,5. А в 2005 – 2010 роках модернізація людського капіталу хмелярами не здійснювалася, тому коефіцієнт співвідношення темпів росту ефективності й концентрації даного ресурсу нижчий від 1 та в цілому по Україні становив лише 0,13. Протягом даного періоду в підприємствах галузі хмелярства відбувався процес оптимізації чисельності персоналу, проте поліпшенню знань, навичок і здібностей останнього, які використовуються при виробництві продукції, належної уваги не приділялося.

Із метою кількісного виміру впливу кожного елемента авансованого капіталу на формування загального рівня ефективності нами проведено детермінований факторний

аналіз результативного показника. У процесі побудови факторної моделі для здійснення аналізу виходили з того, що досягнутий рівень ефективності авансованого капіталу підприємств галузі хмелярства є результатом поліпшення використання його елементів: основних засобів, матеріальних ресурсів (оборотних засобів сфери виробництва) та людського капіталу. Кількісно це виявляється у підвищенні рівня віддачі елементів авансованого капіталу, або зниженні рівня місткості хмелепродукції за ними.

Таким чином, факторна модель віддачі авансованого капіталу хмелярських підприємств має вигляд:

$$V_{AK} = 1 \div (M_{OZ} + M_{MP} + M_{LK}),$$

де V_{AK} – рівень віддачі авансованого капіталу підприємств, грн;

M_{OZ} – місткість хмелепродукції за основними засобами (визначається діленням вартості основних засобів на обсяг реалізованого хмелю у поточних цінах), грн;

M_{MP} – місткість хмелепродукції за матеріальними ресурсами (є часткою від ділення вартості матеріальних ресурсів на обсяг реалізованого хмелю у поточних цінах), грн;

M_{LK} – місткість хмелепродукції за людським капіталом (обчислюється діленням авансованого фонду оплати праці на обсяг реалізованого хмелю у поточних цінах), грн.

Результати проведеного аналізу показали, що за рахунок зміни місткості хмелепродукції за основними засобами віддача авансованого капіталу зростає: за 2005 – 2010 роки – на 0,027 грн, за 2010 – 2015 – на 0,267 грн. Індекс віддачі авансованого капіталу становить – відповідно 1,326 і 3,738.

Зміна місткості хмелепродукції за матеріальними ресурсами також вплинула на результативний показник: за 2005 – 2010 рік він знизився на 0,007 грн, а за 2010 – 2015 – зріс на 0,183 грн. Індекс віддачі авансованого капіталу становив – відповідно 0,938 та 1,5.

Список використаних джерел

1. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник / В.Г. Андрійчук. – К.:КНЕУ, 2013. – 779 с.
2. Гіренко Ю.О. Ефективність виробництва хмелю в Україні / Ю.О. Гіренко // Економіка АПК. – 2017. – № 2. – С.83–88.
3. Стратегічне управління підприємствами галузі хмелярства: моногр. / Т.С. Муляр, Г.В. Осовська. – Житомир: Житомирський нац. агроекологічний ун-т, 2013. – 244 с.
4. Милоста Г.М. Агробиологические основы выращивания хмеля в Республике Беларусь: моногр. / Г.М. Милоста, В.В. Лапа. – Гродно: ГГАУ, 2010. – 286 с.

Зміна місткості хмелепродукції за людським капіталом призвела до зміни показника: за 2005–2010 роки він знизився на 0,004 грн, а за 2010 – 2015 – зріс на 0,276 грн. Індекс віддачі авансованого капіталу становив – відповідно 0,965 і 1,504.

Отже, можна зробити висновок, що на формування рівня економічної ефективності використання авансованого капіталу підприємств галузі хмелярства впливають такі фактори, як місткість хмелепродукції за основними засобами (або обернений до нього – віддача основних засобів) та місткість за людським капіталом (або обернений до нього – віддача людського капіталу). У системі заходів щодо подальшого розвитку галузі хмелярства, в частині модернізації її ресурсної бази, пріоритетна позиція саме у даних ресурсів. Щодо матеріальних ресурсів, то їхні якісні й кількісні параметри мають забезпечувати раціональний рівень використання основних засобів і персоналу хмелярських підприємств.

Висновки. За результатами аналізу стану модернізації хмелярських підприємств України за 2005 – 2015 рр. встановлено наявність двох періодів, щодо результативності модернізації. За перший виділений період, з 2005 по 2010 рік, встановлена практична відсутність проведених заходів з модернізації. Це підтверджується тим, що коефіцієнт співвідношення протягом зазначеного періоду становив > 1 , або 0,85.

За другий період, з 2010 по 2015 рік відзначається проведення активних заходів з модернізації хмелярських підприємств, підтвердження чому є збільшення коефіцієнта модернізації за зазначений період до 6,64.

Наші розрахунки, були отримані на основі застосування факторної моделі віддачі авансованого капіталу підприємств, яка адаптована до особливостей хмелярського комплексу.

5. Проценко А.В. Інноваційне забезпечення галузі хмелярства / А.В. Проценко // Економіка АПК – 2010. – № 8. – С. 112–118.
6. Рудик Р.І. Експортно-імпорتنі операції на ринку хмелепродукції / Р.І. Рудик // Економіка АПК – 2012. – № 2. – С. 103–109.
7. Савченко Ю.І. Тенденції розвитку ринку хмелю / Ю.І. Савченко, Т.Ю. Приймачук, Т.Ю. Сітнікова // Вісн. аграр. науки. – 2012. – № 2. – С. 67–71.
8. Інноваційний шлях розвитку хмелярства ; за ред. акад. НААН Ю.І. Савченка. — Житомир: “Рута”, 2011. — 112 с.
9. Anon A. Hopfen – Rundschau / A. Anon // Wolncach. –1991. –Т. 42. –№ 3. – P. 28–31.
10. Sugier D. // Evaluation of the macro – element nutritional state of hops on the basis of the chemical analyses of leaves and soil / D. Sugier, C. Szewczuk // Lublin, 2002. – University of Agrikulture. – P. 87–96.
11. Kettner, L. Hallertauer Hopfenbau / L. Kettner. –Mainburbug, 1976. – P. 67.
12. Kohlmann, H. Der Hopfen / H. Kohlmann, A. Kastner // Wolnzach. 1975. – P. 14.

Стаття надійшла до редакції 11.07.2017 р.

Фахове рецензування: 11.07.2017 р.

* * *

Новини АПК

Уряд впроваджує системну підтримку фермерства в Україні

Програма підтримки українського фермерства, роботу над якою завершує Уряд, буде профінансована на рівні не менш як 1 млрд грн у бюджеті на 2018 рік.

«Найближчими тижнями маємо вийти на фіналізацію рішення: у проєкті бюджету на 2018 рік Уряд запропонує Парламенту виділити 1 млрд грн на підтримку невеликих фермерських господарств для того, щоб на селі було не тільки вирощування, а й переробка продукту, створювалися робочі місця», – повідомив Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман під час робочого візиту урядової делегації до Тернопільської області.

Символічно, що візит відбувся саме на Тернопільщину, де майже 30 років тому були зареєстровані перші фермерські господарства в Україні.

Програма підтримки фермерства напрацьовується в тісній співпраці Мінагрополітики України із сільгосптоваровиробниками та представниками Асоціації фермерів. Програма спрямована, перш за все, на стимулювання переробки аграрної продукції всередині країни, надання доступу до кредитних ресурсів, а також максимальне залучення фермерів до програм державної підтримки, зокрема, із пільгового забезпечення сільгосптехнікою.

«Завдяки системності дій Уряду, Програма підтримки фермерства не буде декларативною, а спиратиметься на потужний фінансовий ресурс, який дозволить забезпечити практичну імплементацію її положень», – підкреслив в.о. Міністра аграрної політики та продовольства України Максим Мартинюк.

В.о. Міністра також звернув увагу на нерівномірність підприємницької активності в сільській місцевості та в середньому по країні – 43,5 підприємці на 1000 осіб та лише 2,5 фермери на 1000 сільських жителів, що свідчить про необхідність стимулювання останніх та актуальність розробки профільної програми підтримки.

Довідково:

На початок 2017 року в Україні діє 33 682 фермерських господарства, в обробі яких перебуває 4,4 млн га. У середньому на одне фермерське господарство припадає 131,7 га сільськогосподарських угідь.

Із загальної кількості фермерських господарств понад 80% мають в обробі земельні ділянки площею до 500 га.

У загальній структурі виробництва валової продукції сільського господарства частка фермерських господарств залишається незначною – на рівні 6–8% на рік.

Прес-служба Мінагрополітики України